

Examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Varianta 4

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. VIII. Kelemen pápa [...] kitartóan bátorította az összes keresztény uralkodót, hogy egyesítsék erejüket az oszmánok ellen. A csapatösszevonás II. Rudolf császár köré tömörült volna [...]. A felhívás visszhangra talált Spanyolországban, ahol II. Fülöp [...] uralkodott, néhány itáliai hercegségben (Toszkána, Mantova, Ferrara); A német államok megfogadták, hogy ők pénzbeli katonai segítséget nyújtanak. Egy kiemelt szereppel bírt Erdély (Transilvania), Moldva (Moldova) és Havasalföld (Țara Românească), mivel az ellenség közvetlen szomszédságában voltak, és a katonai akciók kiindulópontját képezték. Éppen ezért erőfeszítéseket tettek, hogy a Szent Ligába bevonják őket. Báthory Zsigmond (Sigismund Báthory), Erdély fejedelme [...], 1594 februárjában [...] egy megegyezésre jutott II. Rudolffal; a moldvai Aron Vodă is, 1594. augusztus 16-án egyezséget kötött a császáriakkal, szövetségesükké nyilvánítva magát, elköteleződött, hogy együttműködjön katonai téren, és menedékjogot kapott arra az esetre, hogy ha el kellene hagyja az országot. Ami Mihály Vitézt (Mihai Viteazul) illeti, akit nemrég neveztek ki uralkodónak, így a pápa küldöttje [...], gyanítva, hogy túl szoros kapcsolatban áll a törökkel, nem beszélt még vele. Havasalföldön mégis egy keresztény ügyet támogató erős irányzat létezett. Mind a bojárok, mind az uralkodó, amikor értesültek a Szent Ligáért tett előkészületekről, úgy érezték, hogy csatlakozniuk kell ehhez a szövetséghez.
(C. C. Giurescu, *Istoria Românilor*)

B. A román országok egy törökellenes felkelése 1659-ben tör ki, annak a mintájára, amit Mihály Vitéz vezetett, most III. Mihnea (Mihnea al III-lea) vezetése alatt, de hosszútávú sikerek nélkül. [...]

A XVII. század második felében és a következő század elején, hatalomra került Șerban Cantacuzino és Constantin Brâncoveanu (Havasalföldön) és Dimitrie Cantemir (Moldvában), akik fontos személyiségek a román országok sorsára nézve. A törökök nyugati előrehaladásának sikertelenége és Bécs sikertelen ostroma (1683) következtében, a román uralkodók kapcsolatai és szövetségei meggyarapodtak. A Habsburgokkal való tárgyalásoknak, amelyeket különösen Șerban Cantacuzino és Constantin Brâncoveanu folytattak, központi gondolata az ország függetlensége, a vallási szabadság és a helyi szokások tisztelete volt, és Havasalföld teljes kilépése az oszmán befolyás övezete alól. Egy a Nagy Péter Oroszországával, 1711-ben megkötött szövetség következtében, Dimitrie Cantemir ugyanezeket remélte (a szultán fennhatóságának eltörlése, függetlenség és Moldva határainak helyreállítása, a Cantemir család örökös uralkodása).

(I. A. Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg az **A** forrásban említett szövetséget! **2 pont**
2. Írjon ki a **B** forrásból egy az 1659-es eseményekre vonatkozó információt! **2 pont**
3. Nevezzen meg két román országot, amelyek az **A** és a **B** forrásban is előfordulnak! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint az uralkodók a román országok függetlenségét szeretnék elérni! **3 pont**
5. Írjon ki a vizsgalapra az **A** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, és emelje ki mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be két a románok által 1450–1550 között a nemzetközi kapcsolatok terén végrehajtott katonai eseményt! **6 pont**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot a XIV. században végrehajtott történelmi esemény között, amelyben részt vettek a románok! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

Románia (România) belügyeinek rossz intézése ellentétben állt azzal, ahogy N. Ceaușescu a külpolitikát folytatta. [...] A tény, hogy Romániát politikai téren hasznosnak tartották, [...] a Nyugat kedvezővé tette Ceaușescuhoz való viszonyulását, példa erre R. Nixon 1969 augusztusi látogatása. A román vezető 1970 októberében viszonzta az amerikai elnök látogatását. Ezt egy sor gazdasági előny követte. 1971-ben Romániát felvették az Általános Kereskedelmi és Vámtarifa Egyezmény tagjai közé (GATT), valamint 1972-ben Nemzetközi Valutaalapba (FMI) is. [...]

N. Ceaușescu belpolitikájával szembeni csalódás 1971 júliusában mutatkozik meg. Ceaușescu Kínában és Észak-Koreában tett látogatása [...] felkeltette csodálatát a kulturális forradalommal szemben és a személyi kultusznak szentelt grandiózus előadások iránt, így ugyanezeket a dolgokat kérte Romániában is. [...] N. Ceaușescu javaslatai [...] az értelmiség többségét kétségbeesésbe taszította. A 17 javaslatot vagy „tézist” [...] egy „mini kulturális forradalom” szintjére emelték. [...] Ezek gyakorlatba ültetését a Párt kellett felügyelje. [...] A javalatok felhívást jelentettek „a Román Kommunista Párt (Partidul Comunist Român) vezetői szerepének folyamatos növelésére minden politikai-nevelési tevékenység területén [...]”.

A románok csalódásának fő okát [...] a gazdasági téren bekövetkező csőd jelentette. [...] A 80-as években több sztrájkra került sor. A bércsökkenéssel szembeni tiltakozás jeleként Máramaros (Maramureș) régió bányászai [...] 1983 szeptemberben indították el a sztrájkot. A Securitate (Securitate) kirendelték a sztrájk beszüntetésére. A norma nem teljesítése miatti napi kenyéradag 40 százalékkal való csökkentése következtében a kolozsvári Nehéziparipar és Hűtőszekrénygyár munkásai [...] 1986 novemberében sztrájkba léptek. A Securitate vizsgálatot indított a sztrájk szervezésével kapcsolatosan, és néhány munkást más vidékre helyeztek át. [...] A szikrát, amelynek nyomán az ország keleti részén jöttek létre zavargások a bércsökkenés [...] és az élelmiszerellátás problémái képezték. 1987 február 16-án a Iași-i [...] „Nicolina” forgóalkatrészgyár körülbelül 1000 alkalmazottja a pártközpont irányába vonult. [...] A Securitate szokásos „kivizsgálása” nyomán 150 személyt a sztrájk kezdeményezői közül elbocsátottak.

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Válaszoljon a forrás alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg azt a politikai alakulatot, amelyet a forrás megemlít! **2 pont**
2. Pontosítsa a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján Románia vezetőjét és ennek 1971-ben tett javaslatainak jellemzőjét! **6 pont**
4. Nevezzen meg a forrás alapján két információt Románia és a Nyugat közötti kapcsolatokra vonatkozóan! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva az 1980-as sztrájkokra vonatkozóan, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi tény bemutatásával azon kijelentés mellett, miszerint Románia 1940–1967 között részt vesz a nemzetközi kapcsolatokban! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a román térség fejlődéséről a XIX. század második és a XX. század első két évtizedében, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- nevezzen meg egy olyan történelmi cselekményt a román térségből, amely 1857–1860 között történt, és említsen meg két erre vonatkozó jellemzőt;
- nevezzen meg a román állam belpolitikájában zajló két eseményt az 1862–1867 közötti időszakból;
- mutasson be egy Romániára vonatkozó történelmi eseményt az 1875–1882 közötti időszakból;
- fejtse ki véleményét Románia külpolitikájára vonatkozóan az 1910–1920 közötti időszakból, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.